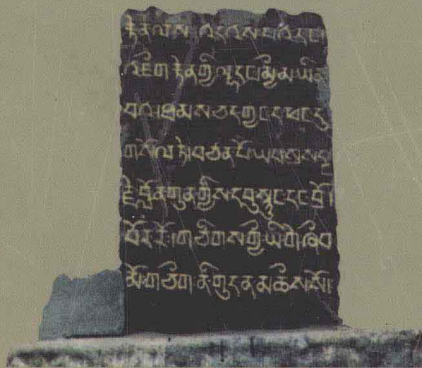

བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅེས་བསྐྱུས། 藏汉对照

བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅེས་བསྐྱུས།

吐蕃文献选读

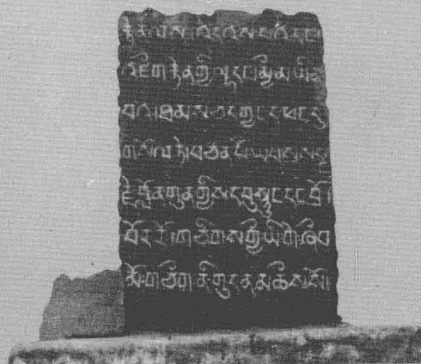
陈践 王尧译注

四川出版集团
四川民族出版社

བོད་ཀྱི་གནང་རབས་ཡིག་ཆ་གཅིས་བསྐྱུལ།

བསོད་ནམས་སྒྲིབ་པ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གྱིས་སྒྲུབ་འགྲེལ་བྱས།

ས་བྱོན་དང་སྐྱོན་ཚོགས་པ།

སི་བྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུར་ཁང་།

图书在版编目 (CIP) 数据

吐蕃文献选读/陈践, 王尧译注. —成都: 四川民族出版社, 2003.12

ISBN 7-5409-2908-1

I. 吐... II. ①陈...②王... III. 吐蕃-文献-藏语、汉语 IV. K289

中国版本图书馆 CIP数据核字 (2003) 第 126149 号

吐蕃文献选读

(藏汉对照)

陈践 王尧 译注

出版人	罗 勇
责任编辑	阿旺泽仁扎西 林 么 周
封面设计	马 晓 峰
责任校对	多 吉
内文设计	吴 昊
出版发行	四川出版集团 四川民族出版社
印 刷	西南冶金地质印刷厂
开 本	890mm×1240mm 1/32
印 张	9.75
印 数	1~1100 册
版 次	2003 年 12 月第 1 版
印 次	2003 年 12 月第 1 次印刷
字 数	254 千
书 号	ISBN 7-5409-2908-1/K·221
定 价	15.00 元

ཚམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། ཡ་ལྷ་གས་ཚེ་རིང་བཟླ་ཤིས།
གཉན་མོ་འབྲུབ།
མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ། བསམ་གཏན།
བྱུང་ག་པ། རོ་རྩེ།

བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅིས་བསྟུས།

*

བསོད་ནམས་སྒྲིད་དང་དབང་བྱལ་གྱིས་སྐྱར་འབྲེལ་བྱས།

སི་ཁྲོན་དཔེ་སྐྱར་ཚགས་པ་དང་སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན།

༡༠༠ ན་ལོ་འི་ཟླ་ ༡ ན་པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།

༡༠༠ ན་ལོ་འི་ཟླ་ ༡ ན་པར་པར་ཐངས་དང་པོ་བཏབ།

དེབ་ཚད ༥༠༠ × ༡༡༥ ༡/༣༣

དཔར་ཤོག ༡༩. ༧༥

ཡིག་གཏངས། ལྷང་༡༥༤

པར་གཏངས། ༡ ~ ༡༡༠༠

དཔེ་ཉགས། ISBN 7 - 5409 - 2908 - 1/K · 221

དཔེ་རིན་སྒྲིག། ༡༥

འགྲོ་བརྒྱུད།

ཐོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅེས་བསྟུས་འདིའི་ནང་རྩ་རིང་གི་ཡི་གེ་
 དང་དྲིལ་བུའི་ཁ་བྱང་། མོག་དྲིལ། ཤིང་གི་བྱང་བུ (ཁྲམ) བཅས་ཡིག་
 རིགས་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་འདི་དག་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་དང་། དགུ་པ།
 བརྒྱ་པ་བཅས་དུས་རབས་གསུམ་རིང་ལ་བྱང་བའི་བྱལ་བཞག་དངོས་རྩིས་ཤིག་
 རེད། ཡིག་ཆ་དེ་དག་ནི་ཐོད་གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་དང་།
 ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ། ཐོད་
 དང་མི་རིགས་གནའ་དག་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
 དུས་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་རྩིས་པོའི་ལ་རྒྱས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དུས་
 དཔྱད་གཞི་རིན་ཐང་ལྟ་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན། ཐོད་ས་གནས་སྤྱོད་
 པའི་རྩ་རིང་དང་ཡིག་ཆ་བཅས་ལ་འཁོད་པའི་ཐོད་གནའ་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
 རྒྱད་ཚས་འགའ་ཞིག་རྩོད་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ཞུ་ཡིན།

དང་པོ། ཐོད་གནའ་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྒྲིབ།

ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་ཏུན་ཨྱང་ནས་ཐོན་པའི་ཐོད་ཀྱི་ལ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་ཤོག་
 དྲིལ་(P. T. 1287) ནང་དུ་འཁོད་གསལ། སྤྱིང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཡབ་
 གནམ་ནི་སྤྱིང་བཅན་གྱིས་དམག་མི་བྲི་བྲག་བྲིད་དེ་མཁར་སྤྱིང་བ་ནས་ངས་པོ་
 སྤྱལ་འདིར་དམག་དྲངས་ནས་དབང་དུ་བསྟུས་པ་རེད། དེ་དུས་རུས་རྒྱིང་
 དབང་ཤུགས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱས་རྒྱུས་ལ་དཔགས་ནས་བྱ་དགའ་གསོལ་རས་
 གནང་རྒྱལ་སྤྱིར་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཏེ།

དེ་ནས་གནམ་རི་སྒྲོན་མཆོན་གྱིས་བྱག་ལྷག་གིས། སྤྲུམ་ཏེ། །ཐུང་
ཅིང་སྒྲུ་འི་བྱ་དགའ་ར། །མཉན་འཇི་བྱང་གི་མཁར་སྤར་བ་དང་། བན་ཁྱིམ་
སྤྲང་ལྷ་བརྒྱའ་སྤྲུལ་རྟོ། །དབའས་དབྱི་ཆབ་གྱི་བྱ་དགའ་ར། །ཟེ་གང་ག་ཤེན་
གྱི་ཡུལ་ས་དང་། མལ་རྩ་ཕྱོགས་ནས་བན་ཁྱིམ་སྤྲང་ལྷ་བརྒྱའ་སྤྲུལ་རྟོ། །
མཉན་འཇིན་པོ་འི་བྱ་དགའ་ར། །ཁོ་ན་འི་ཕུ་རུ་པོ་མཉན་ལ་སྤྱོགས་པ་བན་ཁྱིམ་
སྤྲང་ལྷ་བརྒྱའ་སྤྲུལ་རྟོ། །ཆོས་པོང་ནག་མེང་གི་བྱ་དགའ་ར། །འོན་གྱི་སྒྲོན་
མཁར་ནས་། བན་ཁྱིམ་སྤྲུམ་བརྒྱའ་སྤྲུལ་རྟོ། །ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

ཡང་སྙེ་སའི་པོ་རྒྱ་ལའི་ཞོལ་རྩི་རིང་གྱི་མའི་རོས་སུ།

ཟླ་གོང་གི་བྱ་ཆོང་རྒྱུད་འཕེལ་དུ་གྱི་ལག་ན་བན་ཞིང་འབྲོག་སོག་ཆལ་ལས་
སྤྱོགས་ཏེ་དབང་རོ་ཅོག སྤར་ཕྱི་བཞེས་ཕྱི་དབྱི་གཞན་གྱིས་ཕྱི་དཔྱོག་ཁོང་ཏ་
བདག་ཕྱི་དགའ་ན་ཉེ་རིང་དང་བཟང་ངན་ཕྱི་བརྗེ་བར་གནང་ངོ།

(རྩི་རིང་གི་བྱང་རོས་གྱི་ཡིག་ཐེང་50~55བར་)

ཟླ་གོང་གི་བྱ་ཆོང་ཕེལ་དུ་ལས་ལ་ལ་ཞིག། རབས་ཆད་ན་རབས་ཆད་གྱི་
ཁོལ་ཡུལ་དང་། ཝེར་སྤྱུགས། སྤར་ཕྱི་བཞེས་པར། བྱ་རུ་པོ་གང་ཉེ་བ་
སྤྲུལ་དཔར་གནང་ངོ། (རྩི་རིང་གི་བྱང་རོས་ཡིག་ཐེང་27~31)

གོང་དུ་བྲངས་པའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཉིས་སུ་ནང་དོན་གསལ་འཁོད་ལྟར།
སྐབས་དེར་ཐོད་གྲི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ནང་ལ་བན་གཡོག་ནི་བཞེས་སྤྱོད་དུང་འགྲོ་ན་
ཐོག་ལྟར་བན་གཡོག་སྤྱོད་རྒྱ་དེ་ལས་རྒྱ་ཝེར་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཆང་མ་བན་
གཡོག་བདག་པོར་བདག་གི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ཀྱི་
རོ་པོ་ནི་བན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཡིན་པ་རུ་འཕྲོད་དུང་། ཞིན་ཅང་སྤྱི་ཚོགས་
ནས་ཐོན་པའི་ཤིང་བྱང་དང་ཤོག་དྲིལ་གྱི་ནང་དོན་ལ་ལྟ་དུས་བགས་བཞོད་རྒྱུ་
འཇིན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་ཡང་ཐོན་པའི་རྣམ་པ་མངོན།

གཉིས་པ། ཐོད་གནའ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བྲལ་རིམ་དཔྱེ་མཆམས་སྟོང་།

དེ་རིང་སོགས་དབུག་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མང་པོའི་ནང་དོན་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་
གསལ་པོར་ཤེས་གསལ། སྤྱི་ཚོགས་དེའི་དུས་སྐབས་ནང་ལ། བཅན་པོ།
རྒྱ། བཅན་མོ། ཚོས་སྒྲོན། ཞང་སྒྲོན། སྒྲོན་ཆེན། དམག་དཔོན།
སྒྲོང་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་དགུང་དང་། དམག་དབུང་། དཔོན་པོའི་ནང་
གི་གཙོ་འགན་ཁུར་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལ་པོ་མངའ་དབང་དུ་བསྐྱར་ནས། བྱིས་ས་
ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱེད་པ་དང་། དམག་གི་བཞོན་ཏུས་འདོན་པ། རྒྱ་ཁོར་
ལངས་སུ་སྤྱོད་པ་སོགས་དབང་ཆ་ཆང་མ་ཁོ་ཆའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་
ལས་ཐོག་ཉེ། ཁོ་ལ་པོ་དང་། གཡོག་གཡུང་། རྒྱ་སོགས་ནི་དབང་
རྒྱར་ཚུངས་མཁན་དེ་དག་ལ་སྤྱི་མིང་ཁེང་ཞེས་འཛོད། ཁེང་གི་བྱ་སྒྲུག་ལ་ཡང་
ཁེང་ཟེར། ཁེང་དང་ཡང་ཁེང་དེ་དག་ཉིན་ཉིན་འཕྱོག་ལས་དང་། ཁེང་ལས།
ལག་ཤེས་བཟོ་ལས། སོ་བྱང་ནང་འཁོར་གྱི་ངལ་རྩལ་བཅས་ཆང་མ་བྱས་ནས།
མི་གངས་ཀྱང་ཤིས་ཡིན་པའི་བྲན་གཡོག་བདག་པོ་དེ་དག་གསོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད།

དེ་མིན་ཁེང་ཟེར་བ་དེ་ལས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཅུང་མཐོ་བའི་འབངས་
ཟེར་བ་དེར་སང་མི་མེད་དང་སྤུལ་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད། སྤང་དར་མའི་
རྒྱུ་ཙམ་ལ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ འབངས་ཀྱིན་ལོག་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་ཆའི་
འབངས་དང་བྲན་གཡོག་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ནས་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ར་
གཏོར་བཏང་བ་ཞིག་རེད།

གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཚོས་ལུགས་རྒྱུད།

བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཚོས་ལུགས་ནི་བོན་པོའི་ཚོས་ལུགས་རེད། བོན་
པོའི་ཚོས་ལུགས་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རི་རྩ་རྒྱ་ཤིང་ཉི་ཟླ་གཟུངས་སྐར་སོགས་ལ་
དད་པ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་གནམ་རྩ་ཟེར་བ་དང་དེའི་སྐུ་
གསོན་དུས་མི་ཡུལ་གྱི་བཅན་པོ་བྱེད་པ་དང་གཤེགས་དུས་རྩ་ལྟ་ཡི་ལུས་ལ་རྩ་མེད་

འཇའ་ལྷ་ལ་འགྲོ་བེར་བ་སྟགས་བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ལ་བཤད་སྟེ་འདྲ་
ཡོད་པ་རེད། འདིའི་སྐོར་རྒྱུ་རྟོག་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཤོག་
ཟླ་P. T. 1286ནང་དུ་འཁོད་པ་གསལ་གསལ་ལྟར་ཏེ།

ལྷ་གནམ་གྱི་སྤྲོད་ནས་གསེགས་པའ། གནམ་ལྷ་བ་ཀྱི་སྤྲོད་ལ་ལྷ་
བདག་དྲུག་བཞུགས་པ་འི་སྟེན། གཅེན་གསུམ་གཅུང་གསུམ་ན། ཁྱི་འི་
བདུན་ཆོགས་དང་བདུན། ཁྱི་འི་བདུན་ཆོགས་ཀྱི་སྟེན། ཁྱི་ཉག་ཁྱི་བཅན་
པོའ། །ས་དྲོག་ལ་ཡུལ་ཡབ་ཀྱི་རྗེ། དྲོག་ཡབ་ཀྱི་ཆར་དུ་གསེགས་སྟོ།

གནམ་ལྷ་དང་ལྷ་སྟེན་བར་གྱི་མགོན་ཆབ་པ་ནི་སྤྲོད་བེར་བ་ཞིག་ཡོད།
སྤྲོད་བོན་མང་ཆེ་བ་དུས་རྒྱུད་སྤྲོད་ཁྲུངས་དབང་ཤུགས་ཆེ་བ་ཆོས་སྤྲོད་ཅིང་།
སྤྲོད་ཡོད་བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་སྤྲོད་བོན་དང་བཅན་པོ་བར་
འགལ་བ་དང་འཐབ་ཅོད་ཡང་ཡང་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། བོན་པོའི་ཆོས་
ལུགས་ལ་ཕྱགས་ནོར་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་བསད་ནས་ལྷ་ལ་དམར་མཆོད་འབུལ་
བས་ཐོན་སྤྲོད་ལ་གཞོན་སྤྲོད་ཆེ་ཅམ་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། སྤྲོད་བཅན་སྤྲོད་
པོའི་དུས་རྒྱུད་གར་དང་དེའི་རྗེས་མས་རྒྱལ་ནང་ཁྲུལ་ནས་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་
བོད་ལ་དར་བྱུང་བྱུང་ཞིང་། ཁྱི་སྤྲོད་ལྷེ་བཅན་གྱི་སྤྲོད་བོན་ནང་ཆོས་སྤྲོད་ལས་
དར་བྱུས་ཆེ་བ་འགྲོ་སྤྲོད་སྤྲོད་ཡོད་བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་དང་འགལ་བ་རྗོངས་
རྩ་བུ་ཅན་དུ་ལྷུང་པ་རེད། དེ་དུས་བཅན་པོས་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱབ་
སྤྲོད་དང་བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དགག་པ་བྱས་ཚུལ་སྤྲོད་བོན་ལྷེ་དཀར་རྒྱུང་ལྷ་
ཁང་གི་རྗོངས་འདྲ་བཤུས་གསལ་གསལ་ལྟར།

གདུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱིས། འདི་ལྷ་ས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མཛད་པ་འདི།
ནམ་དུ་ཡང་མ་ཞིག། མ་བཏང་ན། ལེགས་པ་དབག་དུ་མེད་པར་འཇུར།
བཏང་མེ། ཞིག་གམ། མེད་པར་ཇུར་ན། ལྷིག་པ་གངས་མེད་པར་འོང་
བས། ད་ལྟོ་ཆད་ནམ་ནམ་ཞེ་ཞེ། འཇུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ། ཡབ་ཁྱི་

སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཅུགས་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་པ་མྱི་གཏང་མ་ཞིག་པར། གཏུང་རབས་རྒྱད་ཀྱི་ཡི་
དམ་བཅའོ། (ཡིག་ཐེང་18~25བར་)

འདི་ལྟར་ཡབ་མེས། གཏུང་རབས་རྒྱད་ཀྱིས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
གྱི་རྟེན་བཅུགས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཛད་པ་འདི། གཅེས་སྤྱི་ལོ་
ལ་ཡང་། རྣམས་ཀྱི་ཞེས་པ་ མ་ལེགས་སོ་ཞེས། མ་དང་མྱི་ལྟས་ལས་སྤྱི་ལོ་
སྟེ་ཅི་ལྟར་ཡང་རུང་སྟེ། མྱི་གཞིག་གོ། མྱི་སྤང་ངོ། (ཡིག་ཐེང་28 ~
32བར་)

བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩྭ་རིང་དང་སྟོང་ལུང་མཚུར་སྤྱད་ཤོན་པའི་
ནང་གི་ལུང་བུ་རྩྭ་རིང་གཞིས་ཀྱི་ནང་དོན་ཡང་དེ་དང་ཉེ་ལམ་འདྲ་པོ་འདུག

དེ་མིན། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆའི་ཁྱད་ཆོས་གང་ཡོད་སྟོར་ལོགས་
སྤྱི་ལོ་ལྟར་ཡོད་པས་འདིར་བསྐྱར་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་མིན།

ང་ཆོས་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་གི་བྱེད་སྤྱོད་གསུམ་གནའ་བཟང་དེར་སྤྱོད་བྱེད་
པའི་ཙུང་ལོ་གཞིར་བཟུང་ནས། 《བོད་ཀྱི་རྩྭ་རིང་དང་རྩལ་བུའི་བཀའ་
གཞིགས་གཅེས་བསྐྱུས་》དང་《ཏུན་ཏྲང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་》
《མ་རབས་བོད་ཀྱི་བྱང་ཁྲམ་སྤྱོད་བསྐྱུས་》བཅས་ཁག་གསུམ་ནས་དཔེ་གཞི་
མཆོན་ཅམ་ཞིག་འདེམས་སྤྱོད་བྱས་ནས་《བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅེས་
བསྐྱུས་》ཞེས་པ་འདི་སྤྱོད་སྤྱོད་བསྐྱུས་པ་ཡིན། སྤྱོད་བྱེད་ཐེངས་ཁ་ཤས་བྱས་
པའི་ཉམས་སྦྱང་སྤྱོད་བྱེད་ཐེངས་བཅུ་ལྷག་པོ་དཀའ་བ་ནམས་ལ་གོ་བདེའི་ཆོག་
འགྲེལ་མདོར་བསྐྱུས་རེ་གིས་ཡོད་པས་གཞིན་ཏུ་ཆོས་ཟུར་བཏུ་ཡོང་བའི་རེ་
འདུན་ཡོད།

ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་གོ་དཀའ་བའི་རིགས་ཀྱི་དཀའ་དཀའ་སྤྱོད་བཟང་འཕྲིན་
ལས་ལགས་ལ་བཀའ་འདྲི་བྱས་ཤིང་། མ་ཡིག་གི་ཆོག་འགྲེལ་བཅོ་དུས་སྤྱོད་

མ་བྱུན་སྒོ་བཟང་ཚོས་འབྱོར་དང་བསྐྱལ་བཟང་འབྱུར་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ལྷག་
བསམ་ནམ་དག་གིས་རོགས་གནང་བྱུང་བས་ཁོང་ནམས་ལ་སྙིང་ཐག་བ་ནས་
བྱགས་རྩེ་ཆེ་བྱ་གི་ཡིན།

ང་ཚོའི་ཐོད་ཡིག་ཡོན་ཚད་དམའ་བའི་དབང་གིས་སྦྱོན་དང་ལོ་རྒྱུ་ལ་མི་
ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་པེས་རེད། རྒྱ་ཚོའི་གཟིགས་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུ་
ལ་མི་རིགས་ལ་སྦྱོན་བརྒྱུ་དང་སྦྱོང་གི་ལས་དོན་ཐད་རིན་ཐང་བུལ་བའི་
དགོངས་འཆར་ཐད་ཀར་འདོན་གནང་ཡོད་པ་ལྟ།

ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒོ་བ་བྱ་ཆེན་མོའི་

བསྐྱོད་ནམས་སྦྱིད་དང་དབང་བྱལ་ནས་

༡༩༥༡ལོའི་ཟླ་༡༡པར།

序 言

我们在 20 世纪 50 年代初投入藏学领域，当时，想得比较简单：学好了语言，熟悉社会，然后就好好地在党的领导下为藏区人民服务。也就是说，用自己微薄的力量来“加强民族团结，维护祖国的统一”。后来，被安排到教育岗位上来，在工作面前，就不是那么简单，目的还是一样。但是，作一名合格的教师，必须对自己所教的课程有个全面而深入的了解；要懂得它的历史、沿革、演变和现状以及有关的种种知识。我们既然从事藏语文教学，就必须了解藏语文的历史，对最早的语文形式、文献和它的演变情况做到心中有数。按照藏族传统的说法，公元 7 世纪中叶吞米桑布扎去印度学习了天竺某种梵文回藏后按照梵文的字体和结构结合藏语的实际创造了藏文，一直沿用至今，已经 1300 年了。完全靠现代或者元、明的藏文材料是不够的，应当根据当时的材料说话，能不能找到最早期即吐蕃时期的藏文本标本呢？那是什样子呢？有哪些资料呢？我在很长时期苦苦追寻这个问题，尽量去搜罗资料。自 50 年代后期起，中经 20 几个寒暑，虽然中间政治运动迭起，尤其是“文革”浩劫，历经艰辛，其志未辍，我们设想要建立吐蕃文献的体系和构架。后来，大致弄清楚这大部分文献，即：金石文字、简牍文字和敦煌写本文字是其大端。我们在西藏工作期间，遍访碑版，爬山越岭，着意搜寻，抄录拓墨，或者只能摄影或利用外国人所作的记录进行校对、核实；也曾到新疆乌鲁木齐，抄录考古发掘的藏文简牍；甚至不惜

远涉重洋到巴黎和伦敦去阅读流落到海外的原卷……这当中不是一帆风顺。在 1975 年教西北大学两名考古系的学生学习古典藏文即吐蕃文字时，自己搜集、编写、刻蜡板印成教材，算是第一次公开我的研究计划。

我一直坚信陈寅恪先生的名言：

“一时代之学术，必有其新材料与新问题。取用此材料，以研求问题，则为此时代学术之新潮流。治学之士，得预于此潮流者，谓之预流（借用佛教初果之名）。其未得预者，谓之未入流。”（陈寅恪，陈垣敦煌劫余录序。《金明馆丛稿》二编，第 236 页。）

所以坚持走这条艰苦而自认为正确的道路。现在，藏学已经逐渐成为学术界的热门，吐蕃文献也受到学术界的重视。通过吐蕃文献来认识其社会制度、历史沿革、经济发展、文学艺术、风俗习惯，各门学科的历史状况，已是常识。我们讲了上面这些话，正是编撰这一选本的目的，希望它能对藏语文专业的高年级同学，或者攻读学位的研究生，有所裨益，使他们有个扎实的初步的了解，以后进一步登堂入室深入探求。“为学如积薪，后来者居上。”瞩目于年轻同学努力，能融会贯通，纵横驰骋，使我国的藏学研究在坚实的语言基础上发扬光大，更上一层楼。

这个选本最初仅有藏文原文及藏文解题、解读、注释，1983 年在民族出版社出版。我当时在欧洲任教，鞭长莫及，实际上是陈践同志独立操作完成的；不过，由于我们共同搜集资料和解读方面长期合作，她也就署上我的名字。这一次改编时，注意到初版内容上的缺点，决定在全书加上汉文的译文和解题，这样，就可以照顾全面了。而且某些初具藏文程度的同志也完全可以自学。这一次，我是就汤下面，稍稍参加了一点规划和解题的工作，就不再是担个虚名了，心中稍感释然。还应该说明，这改编

本增加了一些参考读物，也增加若干注释，对于有志于深入研读吐蕃文献的同志都是有用的！

记得杨树达先生曾慨感：“祇有青山来好梦，可怜白发换浮名。”我们寂寞孤灯，消磨岁月，虽已白发，事功无成，良可悲叹！惟寄望于来贤，兹述其宗旨如上。

王尧

1994年2月4日

于京郊魏公村寓庐

དཀར་ཆག

- ལེ་ཆན་དང་པོ། རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་འོ་རྩོམ་དང་གྲིལ་
བུའི་འབྲུལ་བྱུང་སྒྲོན་ཆེན་..... (1)
- དང་པོ། ཁྱེད་ཀྱི་མཐུན་འབྲེལ་རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་འོ་རྩོམ་།
..... (5)
- གཉིས་པ། ཞལ་རྩོམ་ཕྱི་མའི་ཡི་གེ་འོ་རྩོམ་། (44)
- གསུམ་པ། ཀོང་པོ་དེ་མོ་ས་ཁུལ་གྱི་བྲག་བཞོས་ཡི་གེ་ (64)
- བཞི་པ། ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་རྩོམ་གྱི་ཡི་གེ་འོ་རྩོམ་གཉིས་།..... (72)
- ལྔ་པ། གྲིལ་བུའི་འབྲུལ་བྱུང་སྒྲོན་ཆེན་ཁག་གསུམ་། (92)
- ལེ་ཆན་གཉིས་པ། བོད་གྲིལ་ (101)
- རྒྱལ་པ། 《དུན་རྒྱུ་ལྷ་ས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ》
ལས་དོན་ཆེན་གནད་བསྟུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་བསྟུན་། (103)
- བདུན་པ། 《དུན་རྒྱུ་ལྷ་ས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ》
ལས་བཅའ་པོ་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་བསྟུན་། (122)
- བརྒྱུད་པ། བོད་ཀྱི་གནད་རབས་ཡིག་ཆ་ལེ་ཆན་རྒྱལ་..... (168)
- ལེ་ཆན་གསུམ་པ། བོད་ཁྱེད་། (182)
- དགུ་པ། ཞིན་ཅང་ལས་ཐོན་པའི་བོད་ཁྱེད་བུ་རྒྱལ་..... (184)
- ལེ་ཆན་བཞི་པ། ལྷ་ལྷ་ཡི་ཡིག་ཆ། (198)
- བརྒྱུད་པ། ལྷ་ལྷ་སྐུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ལྷ་ཡི་གནས་ཚུལ་། (198)

བརྩ་གཅིག་པ། བྱས་ལྷགས་སྒོར་གྱི་བྱི་བྱིས་ལན། (213)

བརྩ་གཉིས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱལ་པོ་གོ་པངས་

བརྩལ་བ། (275)

目 录

第一章 金石铭刻	(1)
一、唐蕃会盟碑	(5)
二、恩兰·达札路恭纪功碑	(44)
三、工布第穆萨摩崖刻石	(64)
四、谐拉康碑（甲、乙）	(72)
五、钟铭三则	(92)
第二章 手卷	(101)
六、《敦煌本吐蕃历史文书》大事记年	(103)
七、《敦煌本吐蕃历史文书》赞普传记	(122)
八、吐蕃时期文书六份	(168)
第三章 木简	(182)
九、新疆出土木简十六支	(184)
第四章 辅助读物	(198)
十、北方若干国君之王统叙记文书	(198)
十一、礼仪问答写卷	(213)
十二、如来佛降服大王记	(275)

Contents

Part One: Inscriptions on Bronzes and Stone Tablets	(1)
1) Stone Tablet of Alliance between Tang and Tubo	(5)
2) Stone Tablet of <i>Ngan-Lam-Stag-klu-gong's</i> Achievements monument	(44)
3) Rock inscription of <i>De-mo-sa</i>	(64)
4) Stone Tablet of <i>Zhvavi-Lha-Khang</i> (A and B)	(72)
5) Three Inscriptions on Bronze bells	(92)
Part Two: Manuscriptions	(101)
6) Historical Annal of Tubo from Dun-Huang-Chronicals	(103)
7) Historical Annal of Tubo from Dun-Huang-Biographies of Tibetan Kings (btsan-po)	(122)
8) Six documents of Tubo	(168)
Part Three: Wooden Slips	(182)
9) Sixteen wooden slips from Xin-jiang	(184)
Part Four: Literatures for Reference	(198)
10) Report about some king's lineage in North	(198)
11) Questions and answers about ethical deportment	(213)
12) P.T.990 The Story about Buddha Subjugate King	(275)